

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

1) Utviklingen mot den totale krig kom som følge av industrialiseringen og utviklingen av våpen. Dette var klart under 1VK. Hobsbawm beskriver den totale krig som en krig der sivile blir mål for militære angrep. Sivile lidelser blir større, og tap av sivile blir relativt større sammenlignet med tap av soldater i den totale krig. Utviklingen i det 20. århundre viser nettopp dette, at flere sivile lider under krig, og flere sivile liv går tapt. Den totale krig er dermed altomfattende, og omfatter krig mellom stater og/eller allianser av stater. Ødeleggelsene i den totale krig er katastrofale. 1VK innleder dette fordi krigen var den første som var omfattende på dette området. Våpenutviklingen var en viktig grenn til det. I tillegg førte alliansepolitikk til at hele verdenssamfunnet ble involvert. Alliansepolitikken var også tydelig under 2VK, som også i større grad beviser at tapet av sivile ble mer omfattende. Bombingen av Hiroshima (atombomben) er et klart bevis på den totale krig ved at sivile, uskyldige blir et krigsmål. Industrialisering og modernisering, innledet ved 1VK, gjorde det mulig å utvikle

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

slike kraftige masseødelegelsesvåpen som førte med seg totale ødeleggelser. Kriger blir med det totale ved at de rammer og ødelegger hele samfunn, og som påpekt, at sivile, og ikke bare soldater og militære enheter blir drept og skadet. De høye dødstallene 1VK og 2VK førte med seg er et resultat av det. Ordet "verdenskrig" henpeiler også på det altomfattende ved krigen.

2) Hovedtrekkene i den norske kollektivtradisjonen er hvordan erindring av krigen har vært fokusert rundt motstandsbegrepet, og hvordan mytologisering av denne erindringen har ført til naturalisering og avpolitisering. Historiebruk er her et relevant begrep. Det offentlige har spilt en viktig rolle i dette erindringsarbeidet, og hvordan historien er brukt er avgjørende for hva som blir husket og hva som blir glemt. Hvilke fortellinger som blir fortalt og fokusert på har vært et av utgangspunktene for Eriksen. Hun beskriver hvordan enhetlig tankegang og samstemt erindring har preget norsk kollektivtradisjon. Hvordan motstands-

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

begrepet, "9. april" og "8. mai" har blitt utsatt for mytologisering, og hvordan vår oppfattelse om visse begreper, symboler og uttrykk ("Kongens Nei", Binders, Okkupasjon og Friggjøring) har blitt et felles erindringskonsept der målet har vært å skape konsensus, styrke nasjonal identitet og fellesskapsfølelse. Dette var nødvendig etter krigen ettersom behovet for dette var sterkt. Nasjonal selvfølelse ble svekket som følge av okkupasjonen, og det var viktig å gjenoppbygge denne. Konsensusen som preget fortellingene om krigen gjorde det mulig for enhver å gjenkjenne seg i det som ble fortalt. Historien om motstand var her sentral, der hverdagslige motstandshandlinger, som binders i jakkelomma ble like viktige som mer organisert motstand. Helterollen ble til en viss grad også fokusert, ved at sentrale motstandsfolk publiserte sine fortellinger om f.eks tungtvannssaksjonen. Nasjonal ære skulle gjenettes, erindringer skulle sørge for at gode nordmenn gjenvant fellesskapsfølelsen og troen på en lysende fremtid. Denne enhellige norske kollektivtradisjon kan problematiseres ved at konsensus fører

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

til at noen grupper føler seg oversett. Det kan være grupper som har opplevd noe spesielt, og som ikke gjenfinner sin personlige fortelling i kollektivtradisjonen. At fortellingene ble gjort om til myter ved at de ble haturliggjort og tatt for gitt, kan også ha ført til at det nyanserte ikke har sett dagens lys. Det vil alltid være ulike måter å se historien på, og dersom det hele blir avpolitisert på denne måten, vil det aldri finne sted en debatt som kan gi oss et flertydig syn på visse hendelser. Tradisjonen kan ha ført til at ikke alle grupper fikk fortalt sin historie, fordi den ikke passet inn i tradisjonen. Dermed kan vi ha gått glipp av viktig historisk materiale, som burde ha vært analysert. Noe av denne kritikken kan vi finne igjen i Lagrou's beskrivelser av erindringen i Nederland. Dette vil jeg komme tilbake til

3) Pieter Lagrou skriver i sin bok om erindringspolitikken i Nederland, Belgia og Frankrike og har spesielt fokus på minnesmerket "Dam-monumentet" i Nederland. Monumentet er svært abstrakt og

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

lite konkret og skal være til minne om motstanden under krigen. Spørsmålet er bare hvilken motstand, og dette er et viktig poeng hos Lagrou. Motstandsfolk var ikke en enhetlig gruppe, og de kunne være alt fra kommunister til jøder som opplevde tortur. Monumentet hedret ikke en konkret gruppe, og er derfor så diffus at Lagrou mener at det ikke forteller noen ting. Han peker på at dette har sitt utgangspunkt i erindringspolitikken og historiebruken i Nederland. Det offentlige spilte her en viktig rolle, og gjennom å skape konsensus ønsket de å bygge opp fellesskapsfølelse og nasjonal identitet. Vi kan her trekke en parallell til Norge og erindringspolitikken her, der målet var mye av det samme (som Eriksen beskriver). I Belgia og Nederland var historiebruken mer debattert, og flere grupper spilte en viktig rolle i historieformidlingen for hukommelsen og glemelsen til landene. I Nederland ble erindringspolitikken mer avpolitisert, og debatten var ikke like sterk. Dette førte til at flere grupper følte seg hemmed i forhold til den nasjonale

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

erindringer, der Lagrou peker på Dam-monumentet som et eksempel. Forsøket på å skape konsensus omkring et motstandsbegrep førte til at monumentet fikk sin abstrakte utforming. Lagrou latterliggjør monumentet ved å peke på nettopp dette, og henviser til det meningsløse i det. Selvom behovet for nasjonal gjentalsning var sterk etter den ydmykende okkupasjonen, vil minnesmerker som ikke sier noen ting i større grad føre til fremmedgjøring hos de som faktisk opplevde noe spesielt under krigen. Dette er et viktig poeng hos Lagrou. I tillegg er det hos Lagrou, som hos Eriksen, viktig hvordan myten skaper selvfølgeligheter som ikke blir diskutert. Hvordan historiebruken fokuserer på motstandsbegrepet, og hvordan nyanser blir utelatt er eksemplifisert gjennom monumentet. Lagrou hevder det er meningsløst, fordi det ender opp med å ikke hedre noen, fordi ingen gjenkjenner seg i den historie minnesmerket prøver å uttrykke.

4) 1948 brøt det ut krig i Midtøsten som følge av sionistenes erklaring av Israel-staten. Krigen, også kalt "1948-krigen" førte til at de arabiske

Kurskode/Fag : HI-116
Kandidatnr. : 2446
Dato : 14.05.08
Ark nr. : 7 av 10

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

statene i området gikk til krig mot den ngerklarte staten Israel. Dette førte til en klar seier for Israel, der palestinerne ikke fikk rett til en egen stat. I 1947 hadde FN vedtatt å dele området i en jødisk og en palestinsk stat, noe sionistene og jødene godtok, og palestinerne forkastet. Dermed var konflikten i gang, Israel som stat ble erklært og palestinerne forble statsløse, også som følge av tapet av krigen. Israel viste sin styrke, og selvom araberstatene som deltok på palestinerne side hadde ulike motiver for å delta i krigen, var resultatet ødeleggende for palestinsk selvfølelse. Selv om kampen om territorier er en viktig del av forklaringen på konflikten finnes det også andre, mer komplekse årsaksforklaringer. Jeg vil ikke gå nærmere inn på dette her, det holder med å herne religionskonflikt og spørsmålet om flyktninger og Jerusalems status som noen årsaker til at konflikten er så vanskelig og kompleks. Men grunnen til at palestinerne ikke fikk sin egen stat, var altså at de på den tiden ikke godtok FNs delingsplan, noe som igjen

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

førte til konflikt og styrking av staten Israel. Mange palestinese ble drevet på flukt, og ble hjemløse.

5) Leer-Salvesen skriver i boka "Tilgivelse" om ulike forutsetninger for fenomenet med utgangspunkt i bter fra barn, ungdom og voksne. Han tar opp viktige begreper som tilgivelse, forsoning, skyld, straff og ansvar. Tilgivelse vil si å tilgi noen og akseptere at en hendelse har skjedd. Tilgivelse gis fra offer til overgriper (den ansvarlige), men kan også være noe den ansvarlige gir til seg selv. Leer-Salvesen påpeker imidlertid at det ikke er mulig å tilgi på vegne av andre. Forsoning handler om å tilgi og fortsette som før, og kunne leve med hendelsen, og likevel ha et forhold (offer og "ansvarlig). Forsoning forutsetter derfor tilgivelse. Boka beskriver ulike forutsetninger for tilgivelse og forsoningsprosesser. Et viktig moment som går igjen er at den ansvarlige, den skyldige, viser tegn til anger. Anger forutsetter at den skyldige erkjenner sitt ansvar ovenfor offeret (og kanskje allmenheten ellers, eller f.eks i en rettsak)

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Når den skyldige angter er det mulig å tilgi, sier mange i bter til Leer-Salvesen. På den måten får de rettferdiggjort og anerkjent sin historie, noe som er svært viktig for å kunne gå videre og legge ting bak seg. Leer-Salvesen påpeker, med Tutu med seg, at glemsel ikke er den riktige veien mot tilgivelse. "Ingen fremtid uten tilgivelse" og "Vi må ikke glemme historien" er viktige utgangspunkt for Sannhet- og forsoningskommisjonen i Sør-Afrika som skulle ta et oppgjør med apartheid-regimet som herjet frem til 1994. Her fikk ofte fortalt sin historie, de fikk kanskje bekreftet den, og dermed anerkjent den, noe som var svært viktig for prosessen med tilgivelse og forsoning. Leer-Salvesen beskriver også hvordan mennesker tilgir hverandre og hvordan den kristne tro har forsoning og tilgivelse gjennom Guds tilgivelse. Noen kan ha som utgangspunkt at dersom Gud kan tilgi, burde man være så storsinnert at man kan tilgi selv. Tilgivelse er i mange sammenhenger en svært beundringsverdig

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

handling. Straff som gjengjeldelse eller bot, kan også være utgangspunkt for tilgivelse og forsoning. Ut i fra dette tenker man seg at noen "har gjort opp", for sin handling, og at man dermed kan tilgi og forsones med den skyldige.

Det finnes altså ulike utgangspunkt for tilgivelse og forsoningsprosesser, og det viktigste er kanskje offerets vilje og evne til å tilgi, når det er snakk om mellommenneskelige relasjoner. Utover det vil tilgivelsen alltid være noe individuelt og personlig, selv om Leer-Salvesen gir uttrykk for visse felles trekk for forutsetningene. Anger fra den skyldiges side er her, som nevnt, svært relevant, men ulike årsaker og individuelle erfaringer og opplevelser spiller også, selvfølgelig, en viktig rolle.